

Een oud schoolgebouw mooi en snel opknappen: het kan wél

De helft van de Nederlandse scholen is toe aan renovatie, maar bouwprojecten komen moeilijk van de grond. Mbo-vakschool Nimeto kreeg het wel voor elkaar, met hulp van studenten. 'Wat wij allereerst hebben gedaan, is heel veel opruimen.'

Kirsten Hannema
Utrecht

Op een pleintje aan de Smijerslaan in Utrecht bloeien felgele bloemen tussen honingbomen en picknicktafels, waarop rond het middaguur een zwerm studenten neerstrijkt. Ze komen vanuit het omringende gebouwencomplex van Nimeto, een mbo-vakschool 'voor creatieve ruimtemakers', van etalagebouwers tot schilders – je herkent ze aan hun witte broeken.

Zo vanzelfsprekend als dit tafereel oogt, is het niet; tot een paar maanden geleden was dit groene plein een stenige parkeerplaats. De metamorfose die de buitenruimte heeft ondergaan, is het sluitstuk

van de grootscheepse renovatie van Nimeto. De aanleiding was meerledig. Het oorspronkelijke gebouw uit 1968 was door veelvuldig verbouwen en uitbreiden tot een ruimtelijke ratjetoe verworpen.

'De sfeer was weliswaar goed', vertelt directeur Henk Vermeulen. 'Onze studenten zijn creatief, ze hadden het gebouw met kleur en bouwsels naar hun hand gezet. Maar achter de gipswandjes was van alles mis.' Onder het niet-geïsoleerde dak werd het 's zomers loeiheet, 's winters ijskoud, en het lekte. Sommige lokalen hadden geen raam of ventilatievoorziening. Ook de brandveiligheid was niet op orde. Daarbij was extra ruimte nodig voor het groeiende studentenaantal.

Door slim gebruik te maken van de bestaande ruimte, bleven de bouwkosten beperkt

Tallose scholen kampen met deze problemen. In september deden de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de onderwijskoepels een dringend beroep op het demissionaire kabinet om jaarlijks minstens 1,2 miljard euro te reserveren voor renovaties en vernieuwingen van schoolgebouwen. De helft van de 9.300 scholen is aan vernieuwing toe, maar projecten komen moeilijk van de grond.

Ook bij Nimeto ging het moeilijk, tot directeur Vermeulen in 2017 per toeval bij een lezing was van architectuurhistoricus Wilma Kempinga. Ze sprak over haar stichting Mevrouw Meijer, die zich inzet voor de renovatie van naoorlogse schoolgebou-

wen. In Nederland zijn dat er naar schatting vijfduizend.

Slopen

'Veel schoolbesturen zijn geneigd gedateerde gebouwen te slopen voor 'energie-neutrale' nieuwbouw, ook al komt daarbij veel CO₂ vrij', zegt Kempinga. Onbegrijpelijk, vindt ze, en zonde van de bestaande schoolgebouwen. 'Die zijn van betekenis voor de buurt, liggen vaak mooi in het groen en de ruime plattegronden laten zich goed aanpassen aan nieuwe onderwijsvormen.' Haar pleidooi: benader verduurzaming als ontwerpogave, waarbij je tegelijk met de installaties en isolatie de ruimtelijke kwaliteit verbetert.

De mbo-vakschool Nimeto in Utrecht is grootscheeps verbouwd met hulp van studenten.

Foto Guus Dubbelman / de Volkskrant

voor scholenbouw te betreden.

‘Werken met het gebouw dat je hebt, samen met jonge mensen, dat sprak ons aan’, zegt Vermeulen. ‘Wij zeggen zelf tegen bedrijven: neem onze studenten aan als stagiair of medewerker, dat brengt nieuwe energie. Dat wilden wij zelf ook.’ De school koos voor het plan van architect Maarten van Kesteren. ‘Ik herinner me dat hij de artist’s impression met de tuin liet zien’, vertelt student Danique, die in de bouwcommissie zat. ‘Ik kon niet geloven dat die nieuwe plek onze school was.’

Prachtig daklicht

‘Wat wij allereerst hebben gedaan, is heel veel opruimen’, legt Van Kesteren uit. ‘De auto’s van het plein halen, de kelder, voorheen een opslagruimte, leegruimen. Zo konden we daar 1.200 vierkante meter extra lesruimte maken.’ Om daglicht in de ondergrondse lokalen te brengen, zijn gaten in de vloer van de begane grond gezaagd. ‘Achter een systeemplafond vonden we dit prachtige daklicht’, wijst de architect naar een zaagtand-vormige raampartij in het restauratie-atelier. ‘We hebben het tegelijk met het isoleren van het dak gerestaureerd.’

Het enige dat hij uiteindelijk aan het gebouw heeft toegevoegd, is de dubbelhoge betonnen colonnade die de oude loopbrug vervangt en de gebouwen aan weerszijden van de Smijerslaan met elkaar verbindt.

Door slim gebruik te maken van de bestaande ruimte, bleven de bouwkosten beperkt tot 770 euro per m². Ter vergelijking: de nieuwbouwnorm van de VNG voor scholenbouw is 2.700 euro per m². De gemeente Utrecht heeft het project aangegrepen om de omgeving verder te vergroenen.

Docent Jose Jansen, die lesgeeft over houtschilderwerk, is vooral blij dat ze nu in een ruimte met veel licht en goede ventilatie werkt. De schilderstudenten hebben de wanden wit en beige geschilderd. Student Joyce vindt het ‘mooi en strak’ geworden, al mist ze wel ‘het kleurrijke van vroeger’. Maar, zegt ze met een blik op haar kwast, ‘het is de bedoeling dat dat terugkomt.’

Docent Jose Jansen is vooral blij dat ze nu in een ruimte met veel licht en goede ventilatie werkt

Kempinga ziet scholenbouw ook als een gezamenlijke opgave. ‘We beginnen elk project met een uitnodiging aan alle betrokken partijen – gemeente, schoolbestuur, leerlingen of studenten, docenten – om, onder het genot van taart, hun wensen en eisen op tafel te leggen.’

Vervolgens vraagt ze drie architecten om met die input een ontwerp te maken, dat haar calculator doorrekent. Ze kiest bewust voor architecten die niet eerder een school hebben ontworpen, en dus met een frisse blik kunnen kijken. Tegelijk biedt ze deze ontwerpers, die vanwege strikte eisen rondom referenties en omzet niet in aanmerking komen voor Europese aanbestedingen, een kans om de markt

Wim Hof wordt in VS aangeklaagd voor dood tiener, haar vader eist 63 miljoen

Anneke Stoffelen

Amsterdam

De Amerikaanse rechtbank gaat een zaak behandelen tegen wellnessgoeroe Wim Hof en het miljoenenbedrijf Innerfire van zijn zoon. Zij zijn aansprakelijk gesteld voor de verdrinking van een 17-jarig meisje in Californië.

Vader Wim en zoon Enahm Hof vroegen de rechter de zaak te annuleren, omdat zij nooit producten zouden hebben verkocht in Californië. De rechtbank in Los Angeles heeft dat verzoek nu afgewezen.

Dat betekent dat de twee zich in 2024 moeten verantwoorden voor de dood van Madelyn Metzger. Haar lichaam werd in augustus 2022 levenloos aangetroffen in het zwembad in de tuin. Niemand begreep hoe een gezonde tiener zomaar kon verdrinken in ondiep water. Tot haar familie een verband legde met haar interesse in de zogenoemde Wim Hof-methode.

Flauwvallen

Die methode, door Innerfire wereldwijd verkocht als online cursus, is gebaseerd op blootstelling aan koud water en ademhalingsoefeningen. De aanpak zou helpen het immuunsysteem te verbeteren en ontstekingen te remmen, beweert Wim Hof, ook wel bekend als de ‘ice man’.

De ademhalingsoefeningen leiden soms tot flauwvallen. Daarom is het gevaarlijk ze in de buurt van water te doen, erkent Innerfire, dat zegt te waarschuwen voor dat risico. Veel Wim Hof-volgers doen de ademhalingsoefeningen toch in het zwembad. Niet zo gek, zegt voorzitter Britt Jackson van de Amerikaanse stichting Shallow Water Blackout Prevention. ‘Wim Hof waarschuwt enerzijds de oefeningen niet bij water te doen. Maar vervolgens zie je hem op Instagram voortdurend bezig in het water.’

Volgens Jackson is haar stichting bekend met 34 incidenten – waarvan 19 fataal – die mogelijk gerelateerd zijn aan de methode. De afgelopen twee

jaar signaleert ze een toename, ‘omdat hier in de VS steeds meer mensen geïnteresseerd zijn in ademhalingswerk en bekende mensen over zijn methode praten’.

De zaak van Madelyn is de eerste die voor de rechter komt. Haar vader, Raphael Metzger, heeft Wim Hof en Innerfire aansprakelijk gesteld voor haar overlijden, met een schadeclaim van omgerekend ruim 63 miljoen euro. Ze worden onder meer verweten leugenachtige gezondheidsclaims te hebben verspreid en ten onrechte niet te hebben gewaarschuwd voor het verdrinkingsrisico.

‘Patroon’

De verdrinking lijkt ingewikkeld te bewijzen zonder getuigen. Maar de zaak draait niet zozeer om de dood van één persoon, zegt Metzgers advocaat Scott Brust, ‘maar om het voorkomen dat Wim Hof zijn methode nog langer mag verspreiden in Californië en liever nog in de VS als geheel. Hij is een bedreiging voor de volksgezondheid.’ De advocaat wil nabestaanden van andere slachtoffers ook hun verhaal laten doen, ‘om te laten zien dat sprake is van een patroon’.

Enahm Hof en zijn vader probeerden de miljoenenclaim af te wenden door te stellen zij nooit diensten of producten hebben verkocht in Californië. In augustus zijn ze via een videoverbinding met Los Angeles urenlang onder ede doorgezaagd over hun zakelijke banden met Californië. Toen bleek dat Wim Hof wel degelijk betaalde optredens deed in die staat.

Enahm Hof zegt dat hij het logischer had gevonden als een aanklacht in Nederland was ingediend, aangezien ‘we onze diensten vanuit Nederland aanbieden’. ‘Uiteraard valt hier niet veel geld te halen, maar via het Amerikaanse rechtssysteem wel. En daar gaat het hier dan helaas ook om.’ Brust ontkent dit namens zijn cliënt.

Als de schadeclaim wordt toegewezen, zal Metzger het geld besteden aan studiebeurzen voor jonge vrouwen aan Caltech, de technische universiteit waar Madelyn wilde studeren.